

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 9.6.2008
KOM(2008) 340 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**om konjunkturstatistik i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets
forordning (EF) nr. 1165/98 af 19. maj 1998**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om konjunkturstatistik i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1165/98 af 19. maj 1998

Artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistik som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1158/2005 foreskriver i artikel 14: "Senest den 11. august 2008 og derefter hvert tredje år forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om de statistikker, der er udarbejdet i medfør af denne forordning, og navnlig om deres relevans og kvalitet og om revision af indikatorer. Rapporten skal ligeledes indeholde specifikke oplysninger om omkostningerne ved det statistiske system og de byrder, erhvervslivet pålægges som følge af denne forordning, sammenholdt med de fordele, den giver. Den skal endvidere indeholde oplysninger om bedste praksis med hensyn til at mindske erhvervslivets byrder og om metoder hertil samt til reduktion af omkostninger."

Hovedkonklusionerne i den foreliggende rapport kan opsummeres således: I første afsnit mindes der om, at de statistikker, der udarbejdes i henhold til denne forordning, er de vigtige konjunkturstatistikker, som er nødvendige for at gennemføre EU's økonomiske og monetære politik. Statistikernes tilgængelighed, dækning, sammenlignelighed og aktualitet er blevet væsentlig forbedret som følge af forordningen, og de ambitiøse mål, der blev fastsat i ØMU-handlingsplanen i 2002, er blevet opfyldt. Det ses af andet og tredje afsnit, at kvaliteten af indikatorerne til de formål, de skal opfylde, generelt er god, og revisionerne holdes inden for rimelige grænser. Endelig fremgår det af det sidste afsnit, at de omkostninger, der er forbundet med udarbejdelsen af disse, er beskedne, hvilket også gælder byrden for virksomhederne. Endvidere beskrives bedste praksis for minimering af byrden. Til opfyldelse af artikel 14 nedsatte Kommissionen (Eurostat) en taskforce af nationale statistiske kontorer, som fik til opgave at udvikle et værktøj til måling af virksomhedernes byrde og de omkostninger, som konjunkturforordningen har medført for det statistiske system. Værktøjet blev sammen med medlemsstaterne udviklet i overensstemmelse med EU's omkostningsmodel og som et bidrag til Kommissionens bestræbelser på at reducere virksomhedernes byrde¹.

I 2007 udarbejdede taskeforcen et dokument, som indeholder en vurdering af fordelene ved konjunkturforordningen fordelt på forskellige emner vedrørende økonomien i EU generelt og i euroområdet: den voksende mængde statistiske data, statistikernes aktualitet, dækningsområde, kvalitet, revision, punktlighed og mulighederne for sammenligninger med f.eks. USA og Japan. Dokumentet blev i foråret 2007 sendt til de vigtigste brugere af konjunkturstatistik på EU-plan og nationalt plan.

Rapportudkastet blev drøftet med og i store træk fastlagt i samarbejde med eksperterne i arbejdsgruppen vedrørende konjunkturstatistik og i Udvalget for det Statistiske Program.

¹ "Bedre regulering til gavn for vækst og beskæftigelse i Den Europæiske Union" (KOM(2005) 97).

1. AFSNIT 1: RELEVANSEN AF KONJUNKTURSTATISTIKKER OG DE FORDELE, DER FØLGER AF KONJUNKTURFORORDNINGEN

Ved EU's forordning om konjunkturstatistik (konjunkturforordningen), der blev vedtaget i 1998 og væsentlig ændret i 2005² indførtes en række fælles indikatorer og definitioner for medlemsstaterne for bedre at kunne analysere konjunkturudviklingen på EU-plan og nationalt plan, hvilket i et vist omfang var en forudsætning for etablering af euroområdet med dets fælles monetære politik. Behovet for statistikker til udformning og overvågning af den monetære politik for euroområdet har ECB og Kommissionen givet udtryk for ved mange lejligheder³. Den Europæiske Centralbank (ECB), de nationale centralbanker, Kommissionen og de nationale regeringer har store brugerbehov hvad angår konjunkturstatistik. Den vellykkede gennemførelse af konjunkturforordningen har været en milepæl i udarbejdelsen af konjunkturindikatorer af høj kvalitet for euroområdet som helhed. Forordningens strukturerede statistikkkrav har givet Eurostat mulighed for systematisk udarbejdelse af europæiske aggregater.

I november 2002 forelagde Kommissionen en omfattende rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om statistik vedrørende euroområdet til støtte for udvikling og fuld gennemførelse af de vigtigste europæiske økonomiske indikatorer (PEEI). PEEI'er omfatter nitten makroøkonomiske indikatorer, der udarbejdes flere gange om året for euroområdet og EU, og for hvilke der er fastsat ambitiøse mål for forbedring. Via konjunkturstatistikken⁴ produceres otte ud af nitten PEEI'er (jf. tabel 1). Ikke kun de syv foreliggende PEEI'er, men alle de 39 indikatorer⁵, der observeres inden for rammerne af konjunkturforordningen, giver et aktuelt, nøjagtigt og summarisk billede af økonomien i EU og euroområdet.

Konjunkturindikatorerne er emne for 40 % af alle regelmæssige pressemeddelelser fra Eurostat og hører til blandt de mest besøgte på dets hjemmeside. Eurostat udsender hvert år 60 månedlige pressemeddelelser om konjunkturindikatorer (indeks for industriproduktionen, indeks for produktionspriser i industrien, indeks for nye ordrer i industrien, indeks for produktion i bygge- og anlægssektoren, omsætningsindeks for detailhandlen).

1.1. Voksende mængde statistiske data om økonomien i EU og euroområdet

Det øgede udbud af data har gjort det muligt i langt større omfang at anvende konjunkturstatistik til økonomiske analyser. I 1999, hvor fase tre af ØMU'en blev iværksat, var industriproduktionen den eneste regelmæssige månedlige konjunkturindikator, der var tilgængelig på EU-plan, mens der i 2007 blev gjort udstrakt brug af en række månedlige og kvartalsvise indikatorer om produktion, efterspørgsel, priser, lønninger og beskæftigelse for industrien, bygge- og anlægssektoren, detailhandelen og markedsmæssige tjenesteydelser. Dataene anvendes til løbende økonomiske analyser vedrørende euroområdet og EU som helhed, analyser af enkelte lande og sammenligninger mellem lande, prognoser, økonomisk forskning og som grundlag for beslutningstagningen inden for økonomisk og monetær politik. Til økonomiske analyser og for politiske beslutningstagere er konjunkturstatistikkerne en uvurderlig dataressource, der supplerer andre statistiske kilder som kvartalsvise

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1158/2005 af 6. juli 2005 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistik.

³ Eksempelvis: "Statistical requirements of the European Central Bank in the field of General Economic Statistics", ECB, august 2000.

⁴ Produktionsprisindikatorer for servicesektoren foreligger endnu ikke på EU-niveau, da hovedparten af medlemsstaterne har anmodet om forlængelse af indberetningsfristen frem til august 2008.

⁵ Jf. listen i bilaget.

nationalregnskaber og kvalitative (opinions)undersøgelser. Endelig er konjunkturstatistikken for nylig blevet udvidet til at omfatte servicesektoren. Derved er den med til at opfylde et vigtigt behov i den politiske beslutningstagning i kraft af servicesektorens stadigt voksende betydning i økonomien. Fordelene ved gennemførelsen af konjunkturforordningen vil dog først kunne udnyttes fuldt ud i 2009 på grund af de undtagelser, der indførtes ved ændringsforordningen fra 2005 (se fodnote 4).

Datamængden voksede også betydeligt som følge af tiltrædelsen af de nye medlemsstater og indberetningen af flere data fra EU15. Med data fra 31 lande (27 medlemsstater, Tyrkiet og Kroatien, Norge og Schweiz) er antallet af dataserier nu fire gange større end for 5 år siden.

1.2. Mere aktuelle statistikker om økonomien i EU og euroområdet

For at opfylde det voksende behov for aktuelle data og analyser af Den Økonomiske og Monetære Union blev der ved konjunkturforordningen fra 1998 indført tidsfrister for dataindberetningen. Ændringsforordningen fra 2005 var mere vidtgående, idet der indførtes væsentlig kortere tidsfrister. Som det fremgår af tabel 1, svarer de nye tidsfrister i næsten alle tilfælde til de tidsfrister, der er fastsat i Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om statistikker for euroområdet (KOM(2002) 661). Aktualiteten i konjunkturstatistikken er blevet forbedret inden for de senere år og er resultatet af systematisk og gradvist udviklingsarbejde i medlemsstaterne for at sikre et højt datakvalitetsniveau. Nogle EU-indikatorer halter dog stadig bagefter i forhold til offentliggørelsen af de tilsvarende amerikanske og japanske indikatorer.

Ved ændringsforordningen fra 2005 indførtes i europæisk regi en række stikprøveundersøgelser, som er særligt velegnede til første og aktuelle skøn på europæisk niveau og derfor opfylder brugernes vigtigste behov og samtidig minimerer omkostningerne og virksomhedernes byrde i de enkelte medlemsstater.

Tabel 1: leveringstid i dage efter referenceperioden for PEEI'er, som har relation til konjunkturstatistikken

PEEI'er, der kan anvendes som erhvervsindikatorer	Hyppighed	i 2002	Mål for 2008	faktisk leveringstid ⁶ (fra maj 2007)
3.1. Industriproduktionsindeks	Månedlig	48	40	40
3.2. Indeks for industriens produktionspriser for hjemmemarkedet	Månedlig	35	35	33
3.3. Indeks for nye ordrer i industrien	Månedlig	Fandtes ikke	40/50	50
3.4. Indeks for importpriser i industrien	Månedlig	Fandtes ikke	45	45 (planlagt for 2007)
3.5. Produktion i bygge- og anlægssektoren	Månedlig	75 og kvartalsvis	45	45 (fra januar 2007)
3.6. Omsætningsindeks for detailhandel og reparationsvirksomhed	Månedlig	60	30	30 første skøn / 60 detaljerede data
3.7. Omsætningsindeks for andre tjenester	Kvartalsvis	Delvis	60	60
3.8. Produktionsprisindeks for tjenester	Kvartalsvis	Fandtes ikke	60(*)	90 ufuldstændige data i 2008

(*) Den oprindelige målfrist blev ændret ved forordningen fra 2005, hvori fristen for indberetning af produktionspriser for tjenester er fastsat til 90 dage.

1.3. Dækningen og kvaliteten af statistikkerne om økonomien i EU og euroområdet

De europæiske data er blevet tidligere tilgængelige. Samtidig er de enkelte landes dækning ved første offentliggørelse blevet forbedret. Dette er en væsentlig kvalitetsforbedring, eftersom risikoen for efterfølgende revisioner af de første offentliggørelser derved mindskes. Mange brugere har vurderet den faktiske leveringstid som god og har anbefalet, at indberetningen ikke fremskyndes yderligere på bekostning af nøjagtigheden. Brugere foretrækker således stabile første skøn frem for hurtigere men mindre stabile resultater.

Meets-programmet⁷ kan være en hjælp for medlemsstaterne og Kommissionen (Eurostat) til at indkredse nye behov vedrørende konjunkturforordningens dækningsområde.

⁶ Ved ændringsforordningen fra 2005 blev fristen forlænget med 15 dage for mindre medlemsstater.

Brugerne vurderer kvaliteten af konjunkturstatistikken som generelt god eller tilfredsstillende og som objektiv og nøjagtig.

1.4. Revisionen af statistikkerne om økonomien i EU og euroområdet

Revisioner af konjunkturstatistikken har generelt været af begrænset omfang, specielt for euroområdet og EU. For visse indikatorers vedkommende (f.eks. detailhandelens omsætning) er det dog nødvendigt at forbedre pålideligheden af de første skøn.

Nationale og europæiske brugere har givet udtryk for, at revisionerne er af passende omfang, og at omfanget måske ikke er den vigtigste faktor sammenlignet med revisionernes hyppighed. Det er også blevet fremført, at en fremskyndelse af dataindsamlingen og udarbejdelsen af skøn ikke bør øge omfanget af revisioner.

1.5. Punktligheden i statistikkerne vedrørende økonomien i EU og euroområdet

Ligesom de fleste EU-lande har Eurostat udarbejdet en offentliggørelseskalender for mange af indikatorerne, hvilket er vigtigt for databrukerne. Offentliggørelsesdatoerne, der forudannonceres for et helt år på Eurostats hjemmeside, overholdes. Konjunkturstatistikkenes punktlighed vurderes af alle som optimal, meget god eller tilfredsstillende. Overholdelsen af offentliggørelsesdatoerne er af stor betydning for integriteten i den statistiske praksis.

1.6. Sammenligning mellem økonomien i EU og euroområdet og f.eks. USA og Japan

Rådsforordningen og den deraf følgende kommissionsforordning om definitioner og metodologiske retningslinjer anvendes af alle de lande, der indberetter konjunkturdata. Dette regelsæt og de metodiske retningslinjer (herunder også fælles værktøjer som nomenklaturer, harmoniserede justeringsmetoder til korrektion for kalender- og sæsonvirkninger) sikrer god sammenlignelighed mellem nationale data og europæiske aggregater af god kvalitet.

Bearbejdningsprocesser og metodevalg behøver dog ikke at være 100 % ens i de enkelte lande, således at landene på bedst mulig måde kan udnytte de data, de råder over. For at kunne anvende den mest omkostningseffektive måde kan landene vælge forskellige indsamlingsmetoder (undersøgelser, administrative kilder) og forskellige beregningsmetoder for dataene.

Der er god overensstemmelse mellem definitioner, metoder og statistikkvalitet for så vidt angår økonomien i EU og euroområdet sammenholdt med andre store økonomier, hvilket gør det muligt at foretage bedre økonomiske analyser. Eurostat arbejder tæt sammen med OECD og andre internationale institutioner for at sikre sammenlignelige metoder og data og anvendelse af fælles værktøjer.

Sammenligner man nogle af statistikkernes aktualitet, er de amerikanske og japanske statistikker mere opdaterede end de europæiske data (beskæftigelse, arbejdsstyrke og lønninger har f.eks. været nævnt). Der bør dog være en passende balance mellem kvalitet og aktualitet.

⁷

Programmet for modernisering af den europæiske erhvervs- og handelsstatistik (Meets) er et seksårigt program (2008-2013). Dets første målsætning er udvikling af målindikatorer og revurdering af prioriterede opgaver.

2. AFSNIT 2: DATAKVALITETEN

Fem af principperne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker, der blev vedtaget i 2005, omhandler statistikkvaliteten: relevans, nøjagtighed og pålidelighed, aktualitet og punktlighed⁸, sammenhæng og sammenlignelighed⁹, tilgængelighed og klarhed.

Ved høringen af nationale og europæiske brugere i løbet af foråret 2007 blev **relevansen** af konjunkturstatistikken vurderet som god. Konjunkturstatistikken opfylder deres behov (jf. afsnit 1). De fleste konjunkturindikatorer foreligger for mere end 10 år på europæisk niveau, således at det er muligt at foretage en analyse af konjunkturudviklingen. Medlemsstaternes overholdelse af kravene til pålidelighed, aktualitet, sammenhæng og sammenlignelighed overvåges af Eurostat hver sjette måned. Udviklingen viser en kontinuerlig forbedring: Gennemsnittet for EU27 var således 9,0 (ud af 10) pr. 1. april 2007, 8,5 pr. 1. april 2005 og 6,6 pr. 1. januar 2004. Flere medlemsstater er tæt på fuld overholdelse af konjunkturforordningen.

Statistikernes **nøjagtighed** undersøges på nationalt og europæisk plan ved at fjerne så mange ikke-stikprøvefejl som muligt (bias som følge af definitioner, bearbejdningsfejl, målefejl, dækningsfejl), ved at beregne stikprøvefejl og studere og analysere revisioner (jf. afsnit 3 om revisioner). Der findes mere udførlige tekniske oplysninger i publikationer om industriproduktionsindekset, omsætningsindekset for detailhandelen og produktionsprisindekset for hjemmemarkedet.

Alle konjunkturstatistiske data er **tilgængelige** på Eurostats hjemmeside. Siden 2006 har der på Eurostats hjemmeside været et særligt afsnit om konjunkturstatistik¹⁰ med de seneste publikationer, adgang til data, baggrundsoplysninger (lovgivning og anvendte metoder) og svar på hyppigt stillede spørgsmål. Hver måned er pressemeddelelserne om konjunkturstatistik blandt de 10 mest downloadede og besøgte dokumenter på Eurostats hjemmeside. **Klarhed** sikres ved et omfattende og sammenhængende sæt metadata, tabeller og grafer vedrørende offentliggjorte dataserier. Metadataene er offentligt tilgængelige. I 2000 oprettede Eurostat en database ("STS sources & methods"), der indeholder metadata fra alle medlemsstater og alle indikatorer. Denne database, der sidst blev opdateret i 2007, indeholder oplysninger om dækning, hyppighed, aktualitet, offentliggørelse, retsgrundlag og fortrolighedsregler, kvalitet og metodologi.

3. AFSNIT 3: REVISIONER

Revisionerne af konjunkturstatistikken har generelt været begrænsede især hvad angår euroområdet og EU som helhed. For nogle indikatorers vedkommende skal der imidlertid gøres en indsats for at forbedre pålideligheden af de første skøn. En gruppe eksperter fra OECD, ECB, Eurostat og medlemsstaterne arbejder i en taskforce på at harmonisere revisionspraksis, der er forskellig fra indikator til indikator og fra land til land.

Der findes forskellige kilder til revision inden for konjunkturstatistikken. Konjunkturindeks er hovedsagelig baseret på undersøgelsesdata. En kilde til revision på nationalt plan er derfor forsinkede svar fra nogle virksomheder i forbindelse med statistiske undersøgelser. De første skøn vil kunne opstilles ved hjælp af foreløbige overslag eller statistiske metoder og vil eventuelt skulle revideres, når der foreligger flere data, eller de kan være fremkommet ved benchmarking.

⁸ Jf. 1.2 og 1.5.

⁹ Jf. 1.6.

¹⁰ Inden for industri, handel og tjenesteydelser.

En anden kilde til revision er metodologiske ændringer (ændringer i statistiske metoder, ændringer i begreber, definitioner eller nomenklaturer), som kan antage mange former: Datakilderne er blevet forbedret (der er blevet udviklet en ny undersøgelse eller nye administrative data), anvendelse af eksisterende praksis, der er udviklet til opfyldelse af europæiske eller internationale krav.

En tredje kilde til revision er statistiske justeringer på nationalt og europæisk plan for at korrigere for sæsonmæssige og kalendermæssige virkninger, som har indflydelse på tidsserierne.

Endelig kan revisioner undertiden skyldes fejl i kildedata eller beregningsmetoder mv.

Tabel 2 viser omfanget af revisioner målt som stigningstakten mellem det første og det andet offentliggjorte indeks (en måned senere) for europæiske aggregater af de fem indikatorer, der offentliggøres i pressemeddelelser. Blandt disse fem indikatorer er det nye ordrer i industrien og produktionen inden for bygge- og anlægssektoren, der revideres mest målt som gennemsnittet af den absolutte revision over to år. Indekset for industriens produktionspriser for hjemmemarkedet revideres mindst.

Tabel 2: Omfanget af revisioner for fem konjunkturindikatorer - EU-niveau

	Middelværdi for absolut revision ¹¹	Gennemsnitlig senere stigningstakt	Middelrevision	Relativ middelværdi for absolut revision ¹²
Industriproduktionen SA ¹³	0,1	0,3	0,0	0,18
Nye ordrer i industrien SA	0,4	0,8	0,2	0,23
Industriens produktionspriser for hjemmemarkedet	0,1	0,3	0,0	0,27
Produktionen i bygge- og anlægssektoren SA ¹⁴	0,2	0,4	-0,2	0,43
Deflateret omsætning for detailhandelen SA	0,1	0,2	0,0	0,27

Revisionspraksis kan afhænge af kilden. I nogle lande hentes indikatoren for forbrug af arbejdskraft (antal beskæftigede) fra arbejdsstyrkeundersøgelsen, som er en husstandsbaseeret undersøgelse, og skønnene revideres almindeligvis ikke.

¹¹ Revision er forskellen mellem det først offentliggjorte indeks og det andet skøn en måned senere. Dataene dækker perioden november 2005 til maj 2007. Eksempelvis blev stigningstakten for industriproduktionen i februar 2007 for euroområdet sammenlignet med januar 2007 skønsmæssigt anslået til 0,6 ved første offentliggørelse. En måned senere blev stigningstakten skønsmæssigt anslået til 0,5 svarende til en revision på -0,1 og en absolut revision af stigningstakten på 0,1.

¹² Den relative middelværdi for absolut revision er forholdet mellem summen af absolut revision og summen af de absolutte senere skøn.

¹³ SA: sæsonkorrigeret; brutto: bruttodata.

¹⁴ Produktionsindekset for bygge- og anlægssektoren har siden november 2006 været udarbejdet på månedsbasis. Revisionerne beregnes for kvartalsdata fra 1. kvartal 2005 til 3. kvartal 2006 og herefter for månedsdata fra november 2006 til juni 2007.

Inden for industrien revideres produktionsprisindekset ofte ikke. Produktionsindekset er den indikator, hvor tidsintervallet mellem offentliggørelsen af de første skøn og de endelige data er størst: fra 3 måneder til 2-3 år på grund af benchmark med strukturdata eller nationalregnskabsdata.

Inden for detailhandelen og servicesektoren er revisionsperioden længere for beskæftigelsesindikatoren end for omsætningen. I nogle lande er de kortfristede beskæftigelsesindikatorer, som er baseret på konjunkturundersøgelserdata først færdigbearbejdet 14 måneder til 2-3 år efter referencekvartalet af hensyn til konsistensen med strukturdata.

Revisionspraksis varierer således fra konjunkturindikator til konjunkturindikator og fra land til land. Gennemførelsen af konjunkturforordningen og især ændringsforordningen fra 2005, der indfører korte frister for medlemsstaternes indberetning af data, har fået medlemsstaterne til at stramme op på udarbejdelsen af konjunkturstatistikken og begrænse revisionerne til et minimum.

4. AFSNIT 4: OMKOSTNINGER OG BYRDE, BEDSTE PRAKSIS TIL FORMINDSKELSE AF VIRKSOMHEDERNES BYRDE

4.1. Omkostninger og byrde

I 2005 blev der nedsat en taskforce bestående af statistikere med speciale i konjunkturstatistik, som fik til opgave at udvikle et værktøj, hvormed man ved hjælp af en fælles europæisk metodologi skulle kunne måle den statistiske byrde¹⁵ for virksomhederne og de omkostninger for det statistiske system, der fulgte af konjunkturforordningen. Værktøjet blev udviklet i overensstemmelse med EU's nettoomkostningsmodel. Målingerne udtrykkes dog kun i præsterede arbejdstimer pr. år og er ikke omregnet i euro.

Byrden måles som den tid, virksomheden bruger på at sammenstille alle de data, der kræves i forbindelse med den statistiske undersøgelse. Omkostningerne måles som den tid, den kompetente nationale statistikmyndighed bruger på alle aktiviteter for at opfylde bestemmelserne i konjunkturforordningen.

Målingerne blev afsluttet i løbet af første kvartal af 2007, og eftersom de var baseret på 26 lande, giver de et godt samlet billede af Den Europæiske Union.

I et typisk år deltager ca. 930 000 europæiske virksomheder i en statistisk undersøgelse vedrørende 39 konjunkturindikatorer. I gennemsnit bruger hver deltagende virksomhed 4 timer og 20 minutter pr. år (21 minutter pr. måned) på at udfylde et spørgeskema som led i statistiske undersøgelser, som vedrører konjunkturforordningen og de 30 indikatorer. Respondenterne er primært større virksomheder, da små og mellemstore virksomheder almindeligvis er undtaget (jf. afsnit 4.2). Alt i alt (for et års indsamling af data og beregninger i forbindelse med de 39 indikatorer) er omkostningerne for det statistiske system nogenlunde af samme størrelsesorden som byrden for virksomhederne. På grund af industrisektorens fremtrædende plads (21 ud af de 39 indikatorer) i konjunkturforordningen og i dataindsamlingssystemet udgør antallet af virksomheder, der deltager i sammenstillingen af industridata, 44 % af det samlede antal (hhv. 38 % inden for detailhandelen og servicesektoren og 18 % inden for bygge- og anlægssektoren).

¹⁵ Kun den byrde, der følger af statistiske undersøgelser, evalueres. Når administrative kilder anvendes til udarbejdelse af konjunkturstatistik, foretages der ikke nogen måling af byrden, eftersom det ydede arbejde har et administrativt formål.

De månedlige indikatorer tegner sig for en betydelig del (80 %) af de samlede statistiske omkostninger og byrder, men giver samtidig brugerne store fordele. Offentliggørelsen af månedlige indikatorer sikrer således aktuelle økonomiske analyser.

Det bør understreges, at ovennævnte omkostninger er de samlede omkostninger til udarbejdelse af disse statistikker og ikke de ekstraomkostninger, der følger af gennemførelsen af EU-forordningen. Konjunkturforordningen trådte i kraft i 1998, hvor der allerede blev udarbejdet mange konjunkturstatistikker i EU-landene. Desuden er over to tredjedele af de konjunkturdata, som er omfattet af konjunkturforordningen, inputdata for andre EU-forordninger (nationalregnskaber, lønomkostningsindekset) eller outputdata fra andre EU-forordninger (arbejdsstyrkeundersøgelsen).

4.2. Bedste praksis til formindskelse af virksomhedernes byrde

Ved at opfylde kravene til udarbejdelse af konjunkturstatistikken gør medlemsstaterne en indsats for at minimere virksomhedernes statistiske byrde og producerer samtidig data, som er tilstrækkeligt aktuelle og pålidelige til gennemførelse af økonomiske analyser. Praksis og procedurer er blevet indført i mange lande med henblik herpå og bliver udviklet i andre lande. I det følgende er der givet eksempler herpå.

Omkring 20 lande har indført **elektronisk dataindsamling**, således at virksomhederne kan returnere spørgeskemaerne i elektronisk form i stedet for pr. post eller pr. fax. Elektronisk dataindsamling giver virksomhederne større fleksibilitet til at svare inden for bestemte tidsfrister, således at der er mulighed for en første datavalidering på virksomhedsniveau. Nogle nationale statistiske kontorer har indført et interface med standardsoftware til regnskabsaflæggelse, der i vid udstrækning anvendes af virksomhederne.

Administrative datakilder anvendes i et vist omfang af de nationale statistiske kontorer til at udarbejde konjunkturindikatorer. Den indlysende fordel herved er, at der ikke pålægges virksomhederne nogen ekstra statistisk byrde, om end der stadig er en administrativ byrde.

Momsdata eller andre skattemæssige eller administrative data er en meget bredt favnende informationskilde vedrørende det økonomiske system. Deres anvendelse til statistiske formål giver mange fordele, især mindskes virksomhedernes byrde. Omvendt kan det få indflydelse på datakvaliteten, hvis begreberne afviger for meget fra de statistiske normer, eller de ændres over tid. Der er flere eksempler på, at en administrativ kilde pludselig ophører med at eksistere, og statistikerne herefter er nødsaget til at foranstalte en statistisk undersøgelse.

I de tilfælde, hvor der anvendes administrative data til udarbejdelse af konjunkturindikatorer, tegner momsregistret eller momsangivelserne sig for ca. halvdelen og et beskæftigelsesregister for den anden halvdel. Administrative datakilder anvendes oftest til kvartalsdata, eftersom de normalt ikke er så aktuelle som skræddersyede månedlige statistiske undersøgelser.

Ofte anvendes administrative datakilder til at supplere undersøgelsesdata, da der også her kan hentes oplysninger om små og mellemstore virksomheder.

Alle medlemsstater undgår at **pålægge små virksomheder byrder** ved at indføre tærskler eller anvende stikprøvestrategier. Angående de indikatorer, som er omfattet af konjunkturforordningen, anvender landene tærskler ved dataindsamlingen for mange indikatorer. Langt størstedelen af de små virksomheder er derfor udelukket fra stikprøven, som alligevel udtages på en sådan måde, at den er repræsentativ for hele populationen og

sikrer god dækning af de relevante variabler¹⁶. En lav stikprøvefrekvens anvendes primært inden for detailhandelen for små virksomheder (under 10 ansatte) og kan medføre mindre nøjagtige endelige skøn. For at mindske byrden for små virksomheder kan der anvendes estimeringsmetoder, hvor man ud fra en kvartalsundersøgelse opstiller en prognose over et månedligt forløb, eller der kan anvendes oplysninger fra administrative kilder (f.eks. moms).

Tekniske stikprøveløsninger som rotationsstikprøver (hvor f.eks. 20 % af virksomhederne udskiftes hvert år) benyttes ret ofte af større medlemsstater. Stikprøvestørrelserne optimeres ved hjælp af avancerede statistiske allokationsprocedurer. Stikprøvestrategierne skal sættes i relation til efterspørgslen. Undertiden beregnes der ud over en national indikator, der kræves i henhold til EU-forordningen, regionale eller lokale indikatorer, som skal opfylde nationale brugerbehov, og som kræver langt større stikprøver.

Koordineringen af undersøgelser vedrørende konjunkturindikatorerne både for så vidt angår den indbyrdes koordinering og i forhold til andre undersøgelser tillægges stor betydning i de nationale statistiske kontorer, eftersom det er vigtigt at reducere overlappningen af statistikker og dermed byrden for virksomhederne ved ikke at stille de samme spørgsmål flere gange.

Nogle nationale statistiske kontorer har med held eksperimenteret med et centralt dataindberetningssted specielt for store virksomheder (programmet "**large business profiler**"). Denne holistiske strategi skaber gode varige relationer mellem virksomheder og statistiske kontorer, rationaliserer de statistiske kontorerers datakrav og giver mulighed for at kontrollere respondentbyrden.

Konjunkturforordningen selv medvirker til en væsentlig reducere af byrden ved at indføre **europæiske stikprøveprogrammer** for nogle variabler. Medlemsstaterne har i disse tilfælde mulighed for udelukkende at udarbejde data for de brancher eller produkter, som er af stor betydning og i stort omfang bidrager til de europæiske aggregater. Ændringsforordningen fra 2005 indførte også **tærskler for små medlemsstater**. Begge metoder reducerer virksomhedernes byrde og giver alligevel Kommissionen (Eurostat) mulighed for at beregne pålidelige EU-aggregater.

Af andre **europæiske initiativer** kan nævnes metodologiske retningslinjer og særlige workshopper for skabe synergier blandt aktørerne i produktionen af de europæiske statistikker og fremme udvekslingen af bedste praksis samt diskussioner. Inden for rammerne af ændringsforordningen fra 2005 fastlagde Eurostat i samarbejde med OECD metodologiske retningslinjer for udarbejdelse af produktionsprisindeks for tjenesteydelser og afholdt flere workshopper om særlige aktiviteter inden for denne sektor.

¹⁶ Inden for industrisektoren kan der anvendes tærskler for at undtage små virksomheder fra undersøgelsen (meget ofte virksomheder med under 10 ansatte), men dækningen ligger alligevel på et meget højt niveau (over 70-80 %). Inden for mindre koncentrerede sektorer som byggebranchen, detailhandelen eller restaurationsbranchen anvendes ikke tærskler for fuldstændig udelukkelse. Byrden for små virksomheder minimeres ved at anvende forskellige stikprøvefrekvenser efter omsætning eller antallet af ansatte.

Bilag: Konjunkturindikatorer (PEEI'er med fede typer)

Sektor	Indikator	Hyppighed M: Månedlig Q: Kvartalsvis	Frist iht. forordningen ¹⁷
Industri	Produktion	M	1 måned og 10 dage
	omsætning, omsætning på hjemmemarkedet, omsætning på andre markeder end hjemmemarkedet (opdelt i euroområdet og uden for euroområdet)	M	2 måneder
	nye ordrer , nye ordrer fra hjemmemarkedet, nye ordrer fra andre markeder end hjemmemarkedet (opdelt i euroområdet og uden for euroområdet)	M	1 måned og 20 dage
	antal beskæftigede	Q	2 måneder
	præsterede arbejdstimer	Q	3 måneder
	bruttolønninger	Q	3 måneder
	produktionspriser produktionspriser på hjemmemarkedet , produktionspriser på andre markeder end hjemmemarkedet, (opdelt i euroområdet og uden for euroområdet)	M	1 måned og 5 dage
	Importpriser (opdelt i euroområdet og uden for euroområdet)	M	1 måned og 15 dage
Bygge- og anlægssektoren	Produktion , produktion inden for byggearbejder, produktion inden for anlægsarbejder	M/Q ¹⁸	
	antal beskæftigede	Q	2 måneder
	præsterede arbejdstimer	Q	3 måneder
	bruttolønninger	Q	3 måneder
	byggeomkostninger, materialeomkostninger, lønomkostninger	Q	3 måneder
	byggetilladelser: antal boliger byggetilladelser: etageareal i m ²	Q	3 måneder
Detailhandelen	Omsætning	M	1 måned ¹⁹ /2 måneder
	antal beskæftigede	Q	2 måneder
	deflateret omsætning	M	1 måned/2 måneder
Andre tjenesteydelser	Omsætning	Q	2 måneder
	antal beskæftigede	Q	2 måneder
	produktionspriser	Q	3 måneder

¹⁷ Fristen kan forlænges med op til 15 kalenderdage for de mindre medlemsstater.

¹⁸ Afhænger af medlemsstatens størrelse.

¹⁹ En måned for aggregater, to måneder for detaljerede data.